

İŞ SÜREKLİLİĞİ İLE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ

Gizem Göktaş, BTYÖN Danışmanlık

'İş sürekliliği' kavramı, sözü edilirken çoğu insanın aklında 'sürdürülebilirlik' kavramı ile çakışmaktadır. Çağrışım olarak yakın, benzer odaklı ancak anlamsal olarak oldukça farklı kavramlardır. Bu makalede, 'iş sürekliliği' ve 'sürdürülebilirlik' kavramları üzerinde durulacak; farkları, ilişkileri ve bağımlılıklarından söz edilecektir.

İş sürekliliği kavramı 2000'li yılların başında iş dünyasında sözü edilmeye başlanmış, 2006 yılından itibaren ilk olarak 'İngiliz Standartları Enstitüsü' tarafından standardize edilerek yönetim sistemi haline dönüştürülmüş ve 2012 yılında da uluslararası bir standart ile dünya üzerinde birçok kurumsal firmada konuşulur hale gelmiştir.

Bununla birlikte, sürdürülebilirlik ise; iş sürekliliğine göre daha eski ve köklü bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Adı ilk olarak 80'li yıllarda geçen 'sürdürülebilirlik', daimi olma yeteneği olarak tanımlanmış ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanabilirliğini tehlikeye atmadan insanlığın gereksinimlerinin karşılanmasında anlam yoğunluğu kazanmıştır.

Bu tanımlardan anlayabileceğimiz üzere, 'iş sürekliliği' ve 'sürdürülebilirlik' kavramları anlamsal olarak oldukça ayrı ancak uygulamada birbirine bağımlı süreçlerdir. Daha ayrıntılı bahsetmek gerekirse;

İş Sürekliliği Yönetimi nedir?

Temel olarak İş Sürekliliği Yönetimi, organizasyonların kritik fonksiyon ve süreçlerini etkileyecek olaylara karşı hazırlıklı olmalarının sağlanması ve herhangi bir olaya, önceden planlandığı ve test edildiği şekilde yanıt verilebilme kabiliyetinin kazandırılmasıdır.

Bu kabiliyeti dökümanite edilmiş bir yönetim sistemine uyarlamak için, iş sürekliliği konusunda çalışan/iş sürekliliğini uygulayan uzman kişiler/kurumlar ile akademik toplulukların teknik ve uygulama deneyimlerinden yararlanılarak, çeşitli standardizasyon çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalardan en kapsamlı olanı ve küresel olarak geçerli standart ISO 22301 Toplumsal Güvenlik ve İş Sürekliliği Yönetim Sistemi Standardı'dır.

Bu standart, kurumu kesintiye uğratabilecek olaylar meydana geldiğinde kurumun hazırlıklı olması, cevap verebilmesi ve geri dönebilmesi için dökümanite edilmiş bir yönetim sistemine ilişkin gereksinimleri belirlemektedir. Toplumsal güvenlik, felaket sonrası ile sonrasında hizmet sürekliliğinin sağlanması ve kaynakların verimli kullanılması noktalarında 'sürdürülebilirlik' kavramı ile eş misyona sahip olduğumu söyleyebiliriz.

Sürdürülebilirlik Nedir?

Sürdürülebilirlik; kalkınma, ekonomik büyüme ve refah seviyesindeki yükselmeyi, çevreyi ve yeryüzündeki tüm insanların yaşam kalitesini gözeterek gerçekleştirme yöntemidir.

Sürdürülebilir kalkınma; insan, çevre ve faydacılık çerçevesinde değerlendirilmektedir. Doğal çevrenin korunması kadar, ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanmasının da birbirinden ayrılmaz parçalar olduğunu kabul etmektedir.

Çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik sağlandığı takdirde sürdürülebilir gelişme gerçekleşebilmektedir. Yenilenemeyen enerji kaynakları yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının verimli kullanımı ve doğaya karşı sorumlu davranılması çevresel sürdürülebilirliğin gereksinimlerini oluşturmaktadır. Doğal enerjinin verimli kullanımı sonucu ülke ekonomisinde gelişme gözlenir. Ekonomideki kalkınma sürdürülebilir ekonomi kavramını gerçekçi kılmaktadır. Çevreye duyarlı bir yaklaşımla yaşamın sonucunda sağlıklı toplumlar oluşur. Sağlıklı toplumların ekonomik refah içindeki yaşantısı sosyal sürdürülebilirlik olarak adlandırılmaktadır. Temel olarak faydacı ve toplumsal hizmeti gözetilen bir yaklaşımdır.

İş Sürekliliği Yönetimi Aracılığıyla Sürdürülebilirliğin Sağlanması

Sürdürülebilir uygulamaların en basit formu, gelecek nesillerin gereksinimlerini karşılama yeteneklerini olumsuz etkilemeden şimdiki neslin ihtiyaçlarına cevap verebiliyor olmaktır.

Bu bağlamda sürdürülebilirlik 3 bileşenden oluşur:

- 1) İnsan
- 2) Çevre
- 3) Fayda

Bu üç bileşen, ISO 22301’de de toplumsal güvenlik ve iş sürekliliği bileşenleri olarak da nitelendirilebilirler.

İnsan bileşeni; temel olarak ihtiyaçların karşılanması, hizmette sürekliliğin sağlanması anlamlarını taşımaktadır. Bu noktada İş Sürekliliği Yönetimi yapıyor olmak oldukça önemlidir.

Doğal hayatın ve mülkiyetin korunması; insan, çevre ve fayda bileşenlerinin ikinci önceliği olarak karşımıza çıkmaktadır. İş yerinde ve evde “Yeşil”i korumak için sürdürülebilirlik adına geri dönüşüm teşvikleri yapılmaktadır. Bu girişimlerin çoğu BT alanında spesifik teknoloji tarafında yer almakta ve buradan organize edilmektedir.

İngiltere’de yayınlanan felaketten kurtarma istatistikleri sonucu, son zamanlarda müşteri felaket bildirimlerinde güç ile ilgili aksamaların en hızlı büyüyen neden olduğunu ortaya çıkmıştır. İş Sürekliliği stratejisi, riskleri ve maliyetleri düşürmeyi hedefler, böylece kaynakları da daha verimli kullanıyor olmayı gerektirir. Operasyonel riskin azaltılması mevcut yönetim etkinliğini artırır ve acil durum yönetiminin çevresel koruma sağlamada ne kadar önemli olduğu uzmanlarca belirlenmiştir.

Fayda esası ise genel kapsamda karşımıza çıkmakta, yaklaşımlarda temel hedef olarak yer almaktadır.

Mevcut Durumda İş Sürekliliği Yönetimi ile Sürdürülebilirliği Destekleyecek Neler Yapıyoruz?

Proje Yönetimi; iş sürekliliği politikalarında belirtilen topluma hizmet ve çevre politikaları ile, “sürdürülebilirlik” alanına katkı sağlanmaktadır.

İş Etki Analizi ile kritik iş faaliyetlerinin belirlenmesinde ve bilgi teknolojileri altyapısının desteğinin araştırılması, kaynakların ve organizasyon içinde faydalanılan iş birimlerinin farkına varılması ile daha az katlı sağlayan işlerin yalınlaştırılması anlamında katkı sağlamaktadır. Yalınlaşma kaynak verimliliği ve tüketim düzeyinde verimlilik sağladığı için sürdürülebilirlik anlamında önemlidir.

Risk Analizi tüm çevresel risklerin farkına varılmasını ve en aza indirgenmesi için çalışmaların başlatılmasını sağlar.

Kurtarma stratejileri geliştirme, depolama, yedekleme, sanallaştırma, enerji kaynaklarını verimli kullanma ve fekalet anlarında kullanılmak üzere kaynak planlama gibi sürdürülebilirlik adımlarını da karşılayan çalışmalar içerir.

Planlamada; sade, kullanılabilir ve yalın planlar ile insan ihtiyaçları kesintisiz karşılanırken; kaynaklar da verimli kullanılmış olur.

Tatbikat ve farkındalık uygulamaları ile çalışmalar pekiştirilmektedir.

Kurtarma ise sürdürülebilirliğin uzun vadede optimum düzeyde sağlanması için en gerekli adım olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç olarak iş sürekliliğinin sağlanabilmesi için kaynaklara ihtiyaç vardır ve kaynakların da sürdürülebilir olması tüm iş tarafının sürekliliği için hayati önem taşımaktadır. ‘İş sürekliliği yönetimi’ ve ‘sürdürülebilirlik’ ifadeleri, aynı kavramdan bahsetmez ancak birbirinden ayrılamayacak kadar ilişkilidirler. Sürdürülebilirlik iş için hayati derecede önemli olduğu kadar, işin sürekli olması da sürdürülebilirliğe yüksek derecede bağımlıdır. Bu nedenle iş sürekliliği politikaları sürdürülebilirliği destekler nitelikte olmalıdır.

Yönetim sistemi temel anlamda zemin hazırlıyor olsa da bilinçli olarak 'İş Sürekliliği Yönetimi' aracılığıyla 'Sürdürülebilirlik' sağlanmak zorundadır. Ayrıca bu duyarlılık karşılıklı olmalı ve sürdürülebilirliği hedefleyen tüm kuruluşlar da iş sürekliliği planlarına sahip olmalıdırlar. Çünkü süreçlerinde kesinti yaşayan kuruluşların işlerini ve itibarlarını yitirmesiyle birlikte 'sürdürülebilirlik' kavramı da itibarını yitirmiş olur.

Referanslar

- R Vaidhyanathan (RV) – “Sustainability through Business Continuity Management” 2011
- BTYÖN Danışmanlık Web – İş Sürekliliği Yönetimi Nedir?